

האל בולבארי והעכביש אננסי

אגדה אפריקאית

לפני שנים רבות, איש כבר לא זוכר מתי, האל בולבארי חי יחד עם האנשים על פני הארץ. האל תפס שטח רב ולבני האדם נשאר רק מעט מקום לחיות בו, והם הפריעו לו מאוד, כך שבסוף האל התרגז ועף לשמיים. מאז בני-אדם מתפללים אליו אך לא יכולים להגיע אליו.

והאל התרגז לא לשווא. ראשית זקנה אחת הכתה בו בעלי כשהכינה פופו והוא היה מקבל חבורות מהמכות אלה, ויום אחד הוא לא יכול היה יותר לסבול. לכן התרומם קצת מעל האדמה, איפה שהעלי שלה לא יכול היה להגיע. אבל אז העשן מהתנור שלה נכנס לו לעיניים והוא החליט לעלות גבוה יותר.

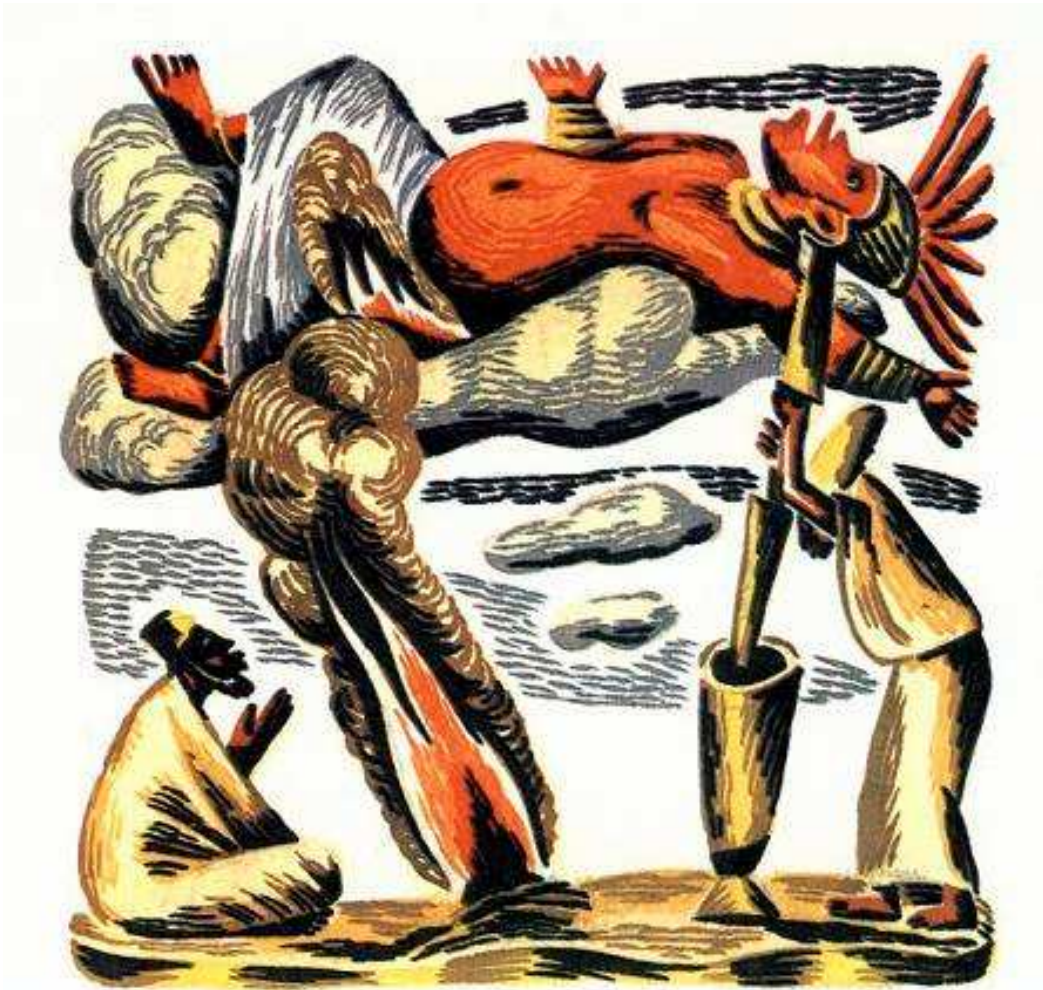
והייתה עוד סיבה. כאשר הוא חי על פני האדמה האנשים ראו בו חתיכת בד וניגבו בו את ידיהם המלוכלכות. נסו אתם לא להתרגז!

ועוד יותר גרוע נהגו עם האל אנשי שבט לססאנה. מדי יום זקנה אחת חתכה ממנו חתיכה ובישלה בשביל המשפחה שלה. כך שבסוף הוא החליט להגביה עד השמיים.

כשהיה כבר בשמיים אסף בולבארי לעצמו הרבה עוזרים ומשרתים מבין הציפורים, חיות וחרקים, וחי ברווחה. אבל יום יפה אחד בא אליו העכביש אננסי, שהיה מפקד בצבא של

בולבארי, וביקש ממנו קלח אחד של תירס. "קח לך" אמר בולבארי "אבל למה כל כך מעט. סך הכל קלח אחד?"

"כי אין לי צורך ביותר" ענה אננסי "אקח אצלך קלח תירס אחד ובתמורה אביא לך מאה עבדים." האל בולבארי התחיל לצחוק. אבל אננסי לא התבדח. הוא לא

עובר האורח הסכים כי העיסקה נראה לו טובה. אננסי לקח את התרנגולת, נפרד מהאיש והלך הלאה.

*

לקראת ערב הגיע לקפנדה, פנה ישר לצריף של מנהיג המקום וביקש רשות ללון. מובן שאת האורח האכילו והשקו כפי שצריך ומצאו לו מקום לשכב. אך לפני שנשכב הראה אננסי לאנשים את התרנגולת, והסביר שבולבארי בעצמו אמר לו להביא אותה אל אנשי חינדי. האנשים הביטו בכבוד גדול על העוף והובילו את אננסי ללול חזק ובטוח, שם אפשר היה להשאיר את התרנגולת בלי פחד שיקרה לה דבר. בסוף כולם התפזרו לבתיהם והלכו לישון. אבל אננסי לא ישן. כששמע כבר נחירות של כולם קם בשקט, לקח את התרנגולת שלו מהלול והלך אתה ליער. בקצה היער הוא שחט את העוף המסכן והניח במקום, אך קודם תלש ממנה כמה נוצות ומרח אותן בדם, חזר לקפנדה ושם את הנוצות לפני הצריף של מנהיג השבט. רק אז נשכב אננסי לישון.

כשאננסי התעורר בבוקר, התחיל לילל "איזה אסון. התרנגולת של בולבארי אבדה. עכשיו כבר לא יתנו לי לפקד על צבא של בולבארי, האל יגרש אותי, ובתושבי קפנדה תפגע מגפה, וי להם!"

כולם יצאו מהצריפים שלהם רועדים מפחד, ואננסי בוכה ומילל. אחר כך השתתק ופנה למקום בו נמצא צרור נוצות מרוחות בדם.

איבד זמן אלא ירד לארץ ושאל על הדרך לחינדי. האנשים הסבירו לו והוא הלך לשם מהר. לקראת ערב הגיע כבר לטרנאס וביקש ללון.

מנהיג השבט הוביל אותו לצריף.

לפני שאננסי נשכב לישון הוא הוציא את קלח התירס ואמר למנהיג השבט "איפה הכי טוב להסתיר אותו? זה לא קלח פשוט, בולבארי בעצמו נתן לי אותו כדי להביא אל חינדי. אני חייב לשמור על שלמותו ואם הוא יאבד, תהיה לי צרה גדולה."

הראו לאננסי מקום מסתור בעליית הגג. הוא שם שם את הקלח, ואז כולם הלכו לישון לצריפים שלהם. אננסי חיכה שכולם ירדמו, הוציא שוב את הקלח ממקומו ונתן אותו לתרנגולות. הגיע בוקר, אננסי הלך לעליית הגג כאילו לחפש את הקלח שלו, והקלח איננו.

איזה מהומה עשה אננסי! אנשי השבט הציעו לתת לו סל שלם של קלחי תירס והוא סירב. ורק אחרי שהתחננו לפניו לקח את הסל והלך הלאה.

הלך והלך, אך התעייף מאוד כי הסל היה כבד, והתיישב בצד הדרך כדי לנוח.

ישב שם וראה עובר אורח נושא תרנגולת בידיים. אננסי בירך אותו ועובר האורח עצר והתיישב. הם התחילו לשוחח על דא ועל הא.

"התרנגולת שלך טובה ויפה. אולי תתחלף אתי ותקח במקומה את סל התירס הזה?" אמר אננסי.

מובן, אלה היו נוצות של התרנגולת חסרת המזל של בולבארי. איש לא פיקפק בכך. ועוד נער אחד בא עם התרנגולת ההשחוטה, שמצא אותה בקצה היער. כולם הבינו שהמנהיג שלהם ביצע מעשה פשע. כל השבט נפל על הברכיים והתחילו להתפלל שאננסי יציל אותם מהצרה, כי אחרת מי יודע מה יקרה להם.

אננסי אמנם ניסה להסביר שהוא לא יכול לעשות דבר, אך האנשים התחננו. הם החליטו לתת לאננסי כבש, שאותה הוא יביא לחינדי ואולי אז בולבארי יסלח להם.

"מה זה כבש אחד! ניתן לך עדר שלם, רק תציל אותנו"

מהאסון הזה!"

אננסי לקח עשרה כבשים והלך מקפנדה לכוון חינדי. אך לפני שהגיע לשם החליט לנוח כי התעייף בדרך, ואת הכבשים שחרר למרעה. ואז ראה שבדרך הולך קהל, בבכי וביללות, ונושאים אדם מת. כשהגיעו עד אננסי הוא בירך אותם ושאל מה קרה. הסבירו לו שהאיש הצעיר נפטר הרחק מביתו והם עכשיו מביאים אותו לקבורה בכפר שלו.

שאל אננסי האם כפר זה רחוק, ואמרו לו, כן, רחוק מאוד. ואז אננסי הציע להם שישאירו לו את הנפטר, הוא יביא אותו לכפר מולדתו והם ייקחו בינתיים את עשרת הכבשים. לאף אחד לא עלה על דעתו עיסקה כזו, אבל ראו שהיא כדאית, הסכימו, מסרו את הנפטר לאננסי, לקחו את הכבשים והלכו. לחינדי הגיע אננסי בלי אירועים נוספים. הוא חיכה שיחשיך ואחר כך נכנס לכפר. הובילו אותו למנהיג חינדי. אננסי השתחוה לו בכבוד וביקש שהמנהיג יאפשר לו ללון בחינדי. "יחד אתי נמצא גם בנו של האל בולבארי" אמר "וכפי שאולי אתם יודעים, אני מפקד על צבאו של בולבארי, אך אצל הצעיר הזה אני ממש עבד פשוט. הוא ישן עכשיו וצריך לשכן אותו כמו שמגיע לבן של אל."

תושבי חינדי שמחו מאוד כששמעו כי מתארח אצלם בנו של האל בולבארי ופינו לצעיר את הצריף הטוב ביותר שלהם. אננסי הניח את הנפטר כאילו זה ישן, כיסה אותו ובעצמו הלך לצריף המנהיג כדי לסעוד. האכילו אותו טוב ובשפע, אך הוא היה עדיין רעב וביקש שיתנו לו גם אוכל לבנו של בולבארי.

את האוכל הביא לצריף בו הניח את הנפטר, אכל את כל מה שהביא והחזיר קערות ריקות.

תושבי חינדי רצו לערוך משחקים וריקודים לכבוד האורח המכובד. הרי לא כל יום מבקר אצלם בנו של האל בולבארי. הם שאלו את אננסי האם מותר הדבר ואננסי אמר "בבקשה, שרו, נגנו ורקדו כמה שאתם רוצים. בנו של בולבארי ישן חזק כמו הרוג, אפילו רעם לא יעיר אותו. בבוקר, כדי להעיר אותו צריך להרביץ לו בשוט. לצעוק ולנער אותו לא עוזר."

ואכן תושבי הכפר חינדי שרו, ניגנו ורקדו, ושמחה הייתה לכל. בבוקר אננסי קם ואמר שהגיע זמן כי הוא עם בנו של בולבארי יצאו לדרך. הוא ביקש שבני המנהיג, שרקדו ושרו אתמול בשמחה כזו, יעירו את בנו של בולבארי ויביאו אותו אליו. ואם הוא עדיין לא התעורר, שיכו אותו קצת בשוט, אז הוא כבר יקפוץ על רגליו. בני המנהיג לקחו שוטים והתחילו להצליף ב"בן בולבארי", אך הוא לא זז.

"חזק! חזק!" עודד אותם אננסי, אך הנפטר לא חשב לקום.

ואז אמר אננסי שבעצמו יעיר אותו, ניכנס לצריף, התחיל לקרוא, לנענע בכתף, ואז התברר שהצעיר מת.

אננסי התחיל לילל, וצעק שילדי המנהיג היכו את בן בולבארי עד מוות. לקול הצעקות התאספו אנשי הכפר.

איזה מסר איום שמעו!

האנשים נאלמו מול האסון. המנהיג ניכנס בעצמו לצריף בו לן האורח המכובד ובמו עיניו נוכח כי הצעיר מת. ואז אמר שאננסי צריך להרוג את ילדיו, להרוג אותו בעצמו, להרוג את

כל השבט עד האחרון. אלא שאננסי אמר לא, לא צריך להרוג כי ממילא זה לא יחזיר את ההרוג לחיים. בינתיים הוא בעצמו לא יודע מה לעשות. ברור לו שצרה גדולה יותר לא תוכל כבר לפול על השבט. את הצעיר האומלל צריך לקבור, והם צריכים מיד להתחיל בכך, ובינתיים הוא, אננסי, יחשוב איך לפייס את האל בולבארי.

תושבי חינדי קברו את הנפטר. הם פחדו כל כך שעשו זאת בלי להוציא מילה.

בסוף אננסי קרא אליו את מנהיג.

"החלטתי לפנות לשליט שלי, האל בולבארי" אמר "ולספר לו שבנו מת. כדי שכעסו לא יפול עליכם, אגיד לו שאני אשם במותו. אך אתם חייבים לגייס מאה בחורים צעירים, שילכו אתי ויאשרו שבנו של בולבארי אמנם מת."

העם שמח. הם בחרו מאה בחורים החזקים וזריזים ביותר, והכינו אותם לדרך אל האל בולבארי.

בבוקר אננסי יצא אתם לדרך לשמיים והוביל את האנשים ישר אל בולבארי.

האל ראה אותם עוד מרחוק ויצא לקראתם. אננסי סיפר לו על ההרפתקאות שלו והסביר איך הצליח להחליף קלח תירס אחד למאה בחורים צעירים. בולבארי היה מרוצה מאוד ונתן לאננסי תואר של המפקד העליון ביותר על כל החיל שלו.

אננסי היה גאה מאוד והתחיל להתרברב על ימין ועל שמאל. תוך כדי כך יום אחד הלך רחוק מדי ואמר שהוא חכם יותר אפילו מהאל בולבארי. כשבולבארי שמע זאת התרגז מאוד.

למחרת הוא קרא אליו את המפקד הגדול אננסי ואמר "יהיה עליך להביא לי את מה שאני, בולבארי, רוצה. ומה אני רוצה, זאת אתה צריך בעצמך לנחש."
אננסי ישב כל היום וחשב, ובערב בולבארי קרא לו שוב ואמר שוב תוך צחוק:

"אתה התרברבת שהנך חכם ממני, אז עכשיו תוכיח את חכמתך, תנחש על מה אני חושב ותביא לי אותו."
בבוקר אננסי ירד לארץ כדי לנחש מה רוצה בולבארי. ומיד בא לו רעיון. הוא התיישב בצד השביל וקרא אליו כל הציפורים שישנם בעולם. מכל אחת הוא ביקש נוצה יפה אחת. מכול הנוצות האלה עשה בגד צבעוני יפה ואתו חזר לשמיים, למדינה של בולבארי. שם לבש את הבגד, ועלה על עץ גבוה סמוך לביתו של בולבארי. כעבור זמן מה בולבארי יצא החוצה וראה את הציפור היפה וצבעונית. כזו הוא עוד מעולם לא ראה, ולכן קרא למקורבים שלו ושאל איך קוראים לציפור המוזרה הזו. אף אחד לא ידע, אפילו לא הפיל שמכיר כל הצמחים, החיות והציפורים שאפשר למצוא ביערות עד, בביצות ובמדבריות. מישהו אמר שאולי אננסי ידע, אך בולבארי ענה שאננסי איננו, כי הוא שלח אותו במשימה חשובה מאוד.

מובן שכולם רצו לדעת מה היא המשימה החשובה ובולבארי ענה בצחוק:

"אננסי שלנו התרברב ואמר שהוא חכם יותר ממני, ואני שמעתי זאת. לכן אמרתי לו להביא מה אני רוצה, אבל לא

אמרתי לו מה, שינחש בעצמו. והחלטתי שאני רוצה לא פחות ולא יותר אלה שמש, ירח ולילה."
כולם התפעלו מחכמתו של בולבארי והתחילו לצחוק מאננסי, שאמנם הוא ערמומי אבל חידה כזו לעולם לא יפתור.
כך נודע לאננסי, שישב על העץ, מוסווה בלבוש הצבעוני שלו, מה שהיה לו נחוץ, וכאשר כולם התפזרו ירד מהעץ והלך בהסתר לתוך יער עד. שם הוריד מעצמו את הנוצות והלך רחוק-רחוק, לקצה העולם. איך עשה זאת לא ידע אף אחד, אבל הוא הצליח לתפוס את השמש, הירח והלילה.
יש חושבים שזה האל פיתום שנתן לו אותם, אך אין להם הוכחה לכך. איך שלא יהיה אננסי השיג את השמש, הירח והלילה, שם אותם בשקית ומיהר הביתה אל בולבארי.
הוא הלך הרבה זמן עד שהגיע לבולבארי. הם ברכו זה את זה, שוחחו תחילה על דא ועל הא ובסוף שאל בולבארי:
"נו אננסי, הבאת לי את מה שרציתי?"
"הבאתי" אמר אננסי, פתח את השקית שלו והוציא ממנו לילה. חושך נעשה בעולם. ואז הוא הוציא מהשקית ירח ונעשה כבר יותר בהיר סביב. ובסוף הוא הוציא שמש. כולם שהביטו על אננסי מיד התעוורו, ואלה שהביטו הצדה התעוורו רק בעין אחת. לאלה שבאותו רגע מצמצו בעיניהם היה מזל גדול, כי הם נשארו רואים בשתי עיניים.
וכך בא העיוורון לעולם. וכל זה כי בולבארי רצה ללמד חכמה את העכביש אננסי.